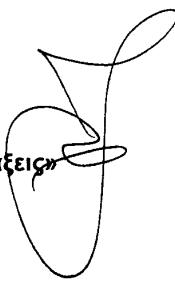

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«Ρυθμίσεις Ποινικού και Σωφρονιστικού Δικαίου και άλλες διατάξεις»

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιχειρούνται, καταρχάς, μεταρρυθμίσεις και βελτιώσεις στο ποινικό και σωφρονιστικό δίκαιο. Στατιστικά στοιχεία και επιστημονικές μελέτες επιβεβαιώνουν αυτό που αποτελεί κοινό τόπο στις καθημερινές αναπαραστάσεις του εγκλήματος, ότι δηλαδή τα τελευταία χρόνια η εγκληματικότητα στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται όχι μόνο από ποσοτική αύξηση αλλά κυρίως από ποιοτική μεταβολή, συνιστάμενη στη διάπραξη εγκλημάτων που χαρακτηρίζονται από εγγενή βιαιότητα ή/και διάχυτη επικινδυνότητα που απειλεί ευθέως τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Η τάση αυτή έχει καταγραφεί με σαφήνεια τα τελευταία χρόνια τόσο σε επίπεδο ουσιαστικού ποινικού δικαίου –μέσω της τυποποίησης νέων εγκλημάτων ή θεσμοθέτησης επιβαρυντικών περιστάσεων σε ήδη υπάρχοντα, της αυστηροποίησης των επιπτελούμενων ποινών, κ.λπ.– όσο και σε επίπεδο δικαστηριακής πρακτικής –μέσω της αύξησης των προσωρινών κρατήσεων, των ποινών που επιβάλλονται, κ.λπ. Η παραπάνω κατάσταση δεν μπορεί παρά να επηρεάζει ευθέως και να αντανακλά τόσο στον αριθμό του έγκλειστου πληθυσμού όσο και στα ποιοτικά του χαρακτηριστικά. Οι επιδρομικές επιθέσεις που έλαβαν χώρα κατά διαφορετικών καταστημάτων κράτησης προκειμένου να αποδράσουν κρατούμενοι ιδιαίτερα επικίνδυνοι για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια διακρίνονται από ένα κοινό χαρακτηριστικό: τη μεταχείριση οποιουδήποτε μέσου και δη την ασύμμετρη χρήση πολυυβόλων όπλων προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της απόδρασης, χωρίς μάλιστα την παραμικρή συναίσθηση του βαθμού της διακινδύνευσης ή/και βλάβης που συνεπάγεται μια τέτοια δράση για τα έννομα αγαθά της σωματικής ακεραιότητας και της ζωής του συνόλου των εμπλεκομένων. Ταυτόχρονα τα περιστατικά αυτά έφεραν στο φως –για ακόμα μια φορά είναι η αλήθεια– τις σοβαρές ελλείψεις του σωφρονιστικού συστήματος, καθιστώντας επιτακτική την ανάγκη προώθησης δομικών αλλαγών μέσω της υιοθέτησης αποτελεσματικών μέτρων αφενός για τη διασφάλιση της ζωής και σωματικής ακεραιότητας των κρατουμένων και του σωφρονιστικού προσωπικού και αφετέρου για την προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Το παρόν σχέδιο νόμου εντάσσεται σε αυτό το πλαίσιο, αποτελώντας τη λογική συνέχεια προηγούμενης νομοθετικής πρωτοβουλίας, με την οποία θεσπίστηκε ο Γ' τύπος καταστημάτων κράτησης (άρθρο 20 παρ. 1 Ν. 3772/2009, ΦΕΚ Α 112/10-7-2009), καθώς έρχεται να ρυθμίσει θέματα που άπτονται του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του.

Με τις ρυθμίσεις του πρώτου κεφαλαίου του παρόντος νόμου θεσμοθετείται ουσιαστικά ένα αυστηρότερο καθεστώς μεταχείρισης κρατουμένων που κρίνονται ως ιδιαίτερα επικίνδυνοι για την ασφάλεια και τάξη στα καταστήματα άλλου τύπου (Α και Β), καθώς και για την ασφάλεια της χώρας και τη δημόσια τάξη, χωρίς ωστόσο να γίνεται η παραμικρή υποχώρηση σε επίπεδο τυπικής και ουσιαστικής νομιμότητας, όπως τουλάχιστον αυτή προκύπτει από τη συνδυαστική ερμηνεία εθνικών και διεθνών κανόνων, νομολογιακών αρχών, καλών πρακτικών, ελάχιστων προτύπων (στάνταρτ), κ.λπ. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι, κατά τη σύνταξη των ρυθμίσεων, πέρα από το Σύνταγμα και τους νόμους, λήφθηκαν υπόψη ανάλογες ρυθμίσεις που ισχύουν εδώ και χρόνια σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ εξετάστηκε ενδελεχώς η σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

(ιδίως άρθρα 3, 6 παρ. 1, 8 ΕΣΔΑ), η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και οι εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Υπ' αυτό το πρίσμα, οι τροποποιήσεις και νέες προσθήκες, που επέρχονται στον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα (Ν. 2776/1999, ΦΕΚ 291/24-12-1999) υπηρετούν τόσο την αρχή της νομιμότητας όσο και εκείνη της αναλογικότητας, η οποία επιτάσσει το υιοθετούμενο μέτρο και ο επιδιωκόμενος σκοπός τελούν σε σχέση αναγκαιότητας και αναλογίας.

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο Α'

Τροποποιήσεις του Σωφρονιστικού Κώδικα, Ποινικού Κώδικα, Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού αναβαθμίζεται η σύνθεση της Κεντρικής Επιτροπής Μεταγωγών(ΚΕΜ) με τη συμμετοχή σε αυτή εισαγγελικού λειτουργού και συγκεκριμένα Εισαγγελέα Εφετών. Προβλέπεται, επίσης, με τη δεύτερη παράγραφο ότι η μεταγωγή από και προς τις φυλακές Γ' τύπου εξαιρείται από τις αρμοδιότητές της ΚΕΜ. Τέλος, με την τρίτη παράγραφο προβλέπεται ότι κατά της απόρριψης αιτήματος μεταγωγής κρατουμένου προβλέπεται προσφυγή στο οικείο δικαστήριο εκτέλεσης πτοινών. Στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου ορίζονται οι υπόδικοι ή κατάδικοι που κρατούνται σε κατασήματα κράτησης Γ' τύπου ή σε αυτοτελή τμήματα Γ' τύπου και συγκεκριμένα όσοι έχουν καταδικαστεί ή κατηγορούνται για τα εγκλήματα των άρθρων 134 ,135,135 Α, 138, 187 Α, 299, 380 παράγραφος 2 και 385 παράγραφος 1 περίπτωση α', εγκλήματα δηλαδή ιδιαίτερης ηθικής απαξίας και βαρύτητας, καθώς και κρατούμενοι που κρίνονται ιδιαίτερα επικίνδυνοι για την ασφάλεια της χώρας και τη δημόσια τάξη καθώς και για την τάξη και την ασφάλεια στα κατασήματα κράτησης Α' ή Β' τύπου, εφόσον αυτοί έχουν καταδικαστεί σε ποινή ισόβιας κάθειρξης ή πρόσκαιρης τουλάχιστον 10 ετών ή κατηγορούνται για εγκλήματα που επισύρουν τις ίδιες πτοινές ή έχουν τελέσει τα αναφερόμενα στο άρθρο αυτό πειθαρχικά παραπτώματα. Με τις παραγράφους 5, 8 και 10 έως 16 προσδιορίζονται τα δικαιώματα των κρατουμένων που περιορίζονται συνεπεία της τοποθέτησής τους σε κατασήματα κράτησης Γ' τύπου. Οι επιπλέον αυτοί περιορισμοί είναι απόρροια ακριβώς της υπαγωγής στο ειδικό καθεστώς μεταχείρισης –εξαντλώντας ταυτόχρονα το περιεχόμενό του– και δικαιολογούνται από την ιδιαίτερη επικινδυνότητα των κρατουμένων, υπακούοντας πάντως στον αναγκαίο βαθμό αναλογικότητας που πρέπει να συνδέει το μέσο με το σκοπό. Έτσι είναι προφανές ότι τα σχετικά δικαιώματα δεν εξαλείφονται αλλά απλώς περιορίζονται στο πλαίσιο εφαρμογής της γενικής αρχής ότι τα αυξημένα μέτρα ασφαλείας των κατασημάτων κράτησης αυτής της κατηγορίας τελούν υπό τον έλεγχο του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού και δεν αποκλείεται να επηρεάζουν επί το αυστηρότερο τον τρόπο διαβίωσης μέσα σε αυτά. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι οι επισκέψεις, η τηλεφωνική, τηλεγραφική και επιστολική επικοινωνία είναι δυνατόν να περιορίζονται ακόμη περισσότερο από τον εσωτερικό κανονισμό του κατασήματος, ο θεσμός των αδειών και της

ημιελεύθερης διαβίωσης δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, ενώ η μεταγωγή επιπρέπεται μόνο για δικονομικούς λόγους και δη για να εμφανιστεί ο κατηγορούμενος σε δικαστήριο για την εκδίκαση κακουργήματος, καθώς και για λόγους υγείας. Με την παράγραφο 6 προβλέπεται η φύλαξη κρατουμένων, που μετάγονται για δικονομικούς λόγους, σε κατάλληλο χώρο αστυνομικού καταστήματος, με διάταξη εισαγγελικού λειτουργού, εφόσον συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας της χώρας. Με την παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου ρυθμίζεται η διάκριση των καταστημάτων κράτησης της χώρας σε Α', Β' και Γ' τύπου, καθώς και οι κατηγορίες των κρατουμένων στα καταστήματα αυτά. Ειδικότερα, στα καταστήματα Γ' τύπου κρατούνται αποκλειστικά κατάδικοι ή υπόδικοι, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 2 του παρόντος. Περαιτέρω ρυθμίζεται το αρμόδιο δικαστικό όργανο, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις μεταγωγής των κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης, καθώς και η διάρκεια παραμονής τους σε αυτά.

Η ορθολογική και νόμιμη εφαρμογή του διπλού αυτού κριτηρίου διασφαλίζεται μέσω της αναγωγής της Κεντρικής Επιτροπής Μεταγωγών (ΚΕΜ) στο καθ' ύλην αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε απόλυτο σεβασμό του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο, η ως άνω απόφαση υπόκειται στο ένδικο μέσο της έφεσης, η οποία μάλιστα εξετάζεται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σε περίπτωση που αυτή ευδοκιμήσει προβλέπεται ότι δεν είναι δυνατή η έκδοση νέας απόφασης, χωρίς την επίκληση νέων στοιχείων που δεν έχουν συνεκτιμηθεί από το επιληφθέν δικαστήριο. Η παραπάνω διαδικασία δικαστικού ελέγχου εφαρμόζεται τόσο στην αρχική απόφαση όσο και σε ενδεχόμενες νέες αποφάσεις που παρατείνουν την κράτηση κάποιου σε κατάστημα Γ' τύπου.

Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 προβλέπεται η σύσταση « Υπηρεσίας Εξωτερικής Ασφάλειας Καταστήματος κράτησης τύπου Γ'» που υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και οι αρμοδιότητές της. Παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη για την έκδοση απόφασης σχετικά με την κατάρτιση κανονισμού ασφαλείας της Υπηρεσίας αυτής.

Άρθρο 3

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η χορήγηση της απόλυσης καταδίκων υπό όρο στις περιπτώσεις των ιδιαίτερης βαρύτητας και ηθικής απαξίας εγκλημάτων των άρθρων 187 Α και 299 Ποινικού Κώδικα (187 Ποινικού Κώδικα :εγκληματική οργάνωση), εφόσον οι συγκεκριμένοι κατάδικοι έχουν παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα είκοσι ετών.

Άρθρο 4

Με την παράγραφο 1 αντικαθίσταται η παράγραφος 3 του άρθρου 110 Α Ποινικού Κώδικα και ορίζεται ότι η απόλυση υπό όρο σημειώνεται στο ποινικό μητρώο και επεκτείνεται σε όλες τις συντρέχουσες στην έκτιση ποινές.

Τη ρύθμιση της παραγράφου 2 επιβάλλουν λόγοι επιείκειας και ορθής και αποτελεσματικής λειτουργίας του θεσμού της υπό όρων απόλυσης. Προβλέπεται δε με αυτή η μη ανάκληση της υπό όρων απόλυσης

καταδίκου σε περίπτωση καταδίκης του κατά τη διάρκεια της δοκιμασίας του για πράξη που τελέστηκε πριν την έναρξη της έκτισης της ποινής για την οποία χορηγήθηκε η απόλυτη με όρο.

Άρθρο 5

Όπως είναι γνωστό, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εγκλημάτων με ιδιαίτερη κοινωνική απαξία, όπως είναι η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και η συγκρότηση εγκληματικών ή τρομοκρατικών οργανώσεων προβλέπονται μέτρα επιείκειας για εκείνον, ο οποίος, έχοντας οποιαδήποτε συμμετοχή, διευκολύνει την πρόληψη της διάπραξης σχεδιαζόμενου εγκλήματος ή συμβάλλει ουσιαστικά στην εξάρθρωσή των εγκληματικών οργανώσεων (άρθρα 187 Β Π.Κ., 27 ν. 4139/2013). Τα μέτρα αυτά συνίστανται στην απαλλαγή από την ποινή, την αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης και την ελαττωμένη ποινή και η αποτελεσματικότητά τους για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος έχει αναγνωρισθεί διεθνώς. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση του Διεθνού Αναγνωρισθεί διεθνώς. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση του Διεθνού Οργανωμένου Εγκλήματος προβλέπει ότι «Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα [...] παροχής ασυλίας από τη δίωξη στο πρόσωπο που παρέχει ουσιαστική συνεργασία στην δυνατότητα [...] παροχής ασυλίας από τη δίωξη στο πρόσωπο που καλύπτεται από αυτή τη Σύμβαση» (άρθρο 26 παρ. 3). Όμοιες έρευνα ή τη δίωξη ενός αδικήματος που καλύπτεται από αυτή τη Σύμβαση» (άρθρο 26 παρ. 3). Όμοιες προβλέψεις έχουν περιληφθεί στο Εγχειρίδιο του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα σχετικά με τους Τρόπους Αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας από την Ποινική Δικαιοσύνη, όπου αναφέρεται ότι εξαιτίας της σπουδαιότητας της 'μαρτυρίας των συνεργών' σε υποθέσεις τρομοκρατίας, η διαπραγμάτευση επί του ύψους και του είδους της ποινής με αντιστάθμισμα την ομολογία (plea bargaining), οι προσφορές ασυλίας και η επιείκεια στην επιμέτρηση της ποινής διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη σύλλογη αποδεικτικού υλικού και την επιτυχή δίωξη αυτών των εγκλημάτων.

Παρόμοια ρύθμιση προβλέπεται στο άρθρο 187 Β Ποινικού Κώδικα, όσον αφορά υπαίτιους των πράξεων της συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή της συμμετοχής σε αυτήν, που συνεργάζονται με τις αρχές. Ωστόσο, οι κείμενες διατάξεις δεν καλύπτουν τους υπαίτιους διάπραξης άλλων κοινών αδικημάτων που έχουν καταδικαστεί αλλά προσφέρονται να συμβάλουν με τη συνεργασία τους στην εξάρθρωση τρομοκρατικών οργανώσεων και τη σύλληψη φυγόποινων και φυγόδικων τρομοκρατών. Η πρόβλεψη αυτή καθίσταται αναγκαία, διότι οι τρομοκρατικές οργανώσεις, λόγω της σύλληψης και παραπομπής των μελών τους στη Δικαιοσύνη αναζητούν για τη συνέχισή της ως εκτελεστικούς βραχίονες εγκληματίες του κοινού ποινικού δικαίου τόσο εντός των φυλακών όσο και εκτός, οι οποίοι παρέχουν τις 'υπηρεσίες' τους επιδιώκοντας το κέρδος. Ως εκ τούτου, καθίσταται πρόδηλη από πλευράς δημοσίου συμφέροντος η αναγκαιότητα πρόβλεψης μέτρων επιείκειας για τους υπαίτιους εγκληματικών πράξεων του κοινού ποινικού δικαίου που συμβάλλουν στην εξάρθρωση τρομοκρατικής οργάνωσης ή στην πρόληψη της διάπραξης σχεδιαζόμενης τρομοκρατικής πράξης ή στην ανακάλυψη και σύλληψη φυγόποινων και φυγόδικων τρομοκρατών.

Άρθρα 6-8-9 και 10

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν σε δίκες που λόγω του αντικειμένου τους ή του μεγάλου αριθμού των κατηγορουμένων ή μαρτύρων αναμένεται να έχουν μακρά διάρκεια. Αυτή επιμηκύνεται συχνά πολύ περισσότερο και από τη συνήθη πλέον πρακτική των συνηγόρων των κατηγορουμένων ή των πολιτικών εναγόντων(63 ΚΠΔ) που, ενώ συμμετέχουν σε τέτοιες δίκες, προκαλούν προσκόμματα στην

εξέλιξή τους, επικαλούμενοι αδυναμία συμμετοχής τους σε ορισμένες συνεδριάσεις λόγω άλλων επαγγελματικών υποχρεώσεών τους. Με τις εν λόγω ρυθμίσεις αφ' ενός μεν ανατίθεται στην κρίση του δικαστηρίου να εκτιμήσει αν δίκη που αφορά σε κακούργημα επίκειται να έχει μακρά διάρκεια και αφ' ετέρου σε μία τέτοια περίπτωση αντιμετωπίζεται η ανωτέρω πρακτική ώστε να αποφεύγονται περαιτέρω καθυστερήσεις στην εξέλιξη της ποινικής διαδικασίας που προκαλούν ζητήματα σχετικά με την παραγραφή αξιοποίησης πράξεων ή τα ανώτατα άριστα της προσωρινής κράτησης. Με τη ρύθμιση του άρθρου 8 αντιμετωπίζεται η παρέλκυση της δίκης με τη σωρευτική αποχώρηση του κατηγορουμένου και του συνηγόρου του απ' αυτή. Τούτο γίνεται πλέον επιτακτικό σε υποθέσεις που διαρκούν επί μακρόν λόγω της σοβαρότητας του αντικειμένου της ποινικής υπόθεσης ή του μεγάλου αριθμού των μαρτύρων και κατηγορουμένων ιδίως δε όταν επίκειται συμπλήρωση των ανωτάτων ορίων προσωρινής κράτησης ή του χρόνου παραγραφής των εγκλημάτων. Στις περιπτώσεις αυτές η υφισταμένη με την ισχύουσα διάταξη υποχρέωση του πρόεδρου του δικαστηρίου σε δίκες για κακούργημα να διορίζει πάντοτε συνήγορο στον κατηγορούμενο που αποχώρησε, για να παρίσταται αντί γι' αυτόν στη δίκη, αν αποχώρησε και ο συνήγορος που είχε αρχικά διορισθεί, προκαλεί ευχέρεια παρελκυστικής τακτικής στον κατηγορούμενο. Και αυτό γιατί η ανάθεση της υπεράσπισής του σε άλλο συνήγορο θα συνεπάγεται σημαντικές καθυστερήσεις της δίκης, επειδή θα απαιτείται επαρκής χρόνος – ιδίως στις σοβαρές υποθέσεις – ώστε ο νέος συνήγορος που διορίζεται να μελετήσει την υπόθεση και να λάβει γνώση των μέχρι το διορισμό του εκτεθέντων στο ακροατήριο. Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 9 σκοπεύται η διευκόλυνση της αποδεικτικής διαδικασίας και η συνακόλουθη επιτάχυνση αυτής. Τέλος, σε δίκες ιδίως με μεγάλο όγκο αναγνωστέων εγγράφων με την – κατόπιν αίτησης των διαδίκων – εξαντλητική ανάγνωσή τους και μάλιστα στο σύνολό τους, όπου εμπεριέχονται και πολλά σημεία ή περικοπές αυτών αδιάφορες για το αποδεικτέο ζήτημα της εκάστοτε ποινικής υπόθεσης, προκαλούνται συστημικές καθυστερήσεις και μεγάλη αλλά και άσκοπη χρονοτριβή στην πρόοδο της ποινικής διαδικασίας. Με την προτεινόμενη διάταξη ο πρόεδρος του δικαστηρίου θα επιλέγει προς ανάγνωση μόνον τα ουσιώδη και κρίσιμα μέρη των αναγνωστέων εγγράφων, δηλαδή εκείνα μόνον τα οποία σχετίζονται με το εκάστοτε διερευνώμενο ζήτημα στο ακροατήριο του ποινικού δικαστηρίου. Παρέχεται παράλληλα και το δικαίωμα στον εισαγγελέα και στους διαδίκους να προτείνουν στον πρόεδρο του δικαστηρίου, ο οποίος και θα κρίνει σχετικά, την ανάγνωση και άλλων τυχόν προσθέτων κρισίμων κατ' αυτούς περικοπών των αναγνωστέων εγγράφων, πέραν αυτών που αρχικά επέλεξε ο ίδιος προς ανάγνωση. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγονται δραστικά μεγάλες καθυστερήσεις της δίκης ιδίως όταν παρελκυστικά οι διάδικοι ζητούν ολόκληρη την ανάγνωση μεγάλου όγκου εγγράφων και ως προς τα μέρη τους που είναι αδιάφορα για την αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο.

Άρθρο 7

Όπως είναι γνωστό με τις διατάξεις του ν.3783/2009 τροποποιήθηκε το άρθρο 200 Α ΚΠΔ και η εθνική νομοθεσία εναρμονίστηκε με την απόφαση 2008/615/ΔΕΥ του Συμβουλίου, με την οποία αναβαθμίζεται η κρατική συνεργασία στην καταπολέμηση ιδίως της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό προβλέφθηκε η δημιουργία ειδικού αρχείου γενετικών τύπων D.N.A. στη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και διευρύνθηκαν τα εγκλήματα για τα οποία επιτρέπεται η ανάλυση

του D.N.A., με την προσθήκη σε αυτά όλων των κακουργημάτων καθώς και των πλημμελημάτων που τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών. Η ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 200Α Κ.Π.Δ., κατά το μέρος που προβλέπει την άμεση καταστροφή των γενετικών αποτυπωμάτων προσώπου, στο οποίο αποδίδεται η τέλεση εγκλήματος, σε περίπτωση που η σύγκριση τους, με τα γενετικά αποτυπώματα του βιολογικού υλικού που συλλέχθηκε στο πλαίσιο της διερεύνησης του εγκλήματος αποβεί αρνητική, αποστερεί τη δυνατότητα των διωκτικών αρχών να συγκρίνουν τα γενετικά αποτυπώματα του υπόπτου με «օρφανά» - αταυτοποίητητα όμοια που τηρούνται στο ειδικό αρχείο δεδομένων γενετικών τύπων της Δ.Ε.Ε. και κατ' αυτόν τον τρόπο να διαπιστωθεί και να βεβαιωθεί η σύνδεση του υπόπτου και με άλλες αξιόποινες πράξεις που δεν έχουν εξιχνιασθεί. Η προτεινόμενη ρύθμιση για το χρονικό διάστημα που θα τηρούνται τα γενετικά αποτυπώματα του υπόπτου στο εθνικό ειδικό αρχείο δεδομένων γενετικών τύπων (μέχρι την αθώωσή του ή, σε περίπτωση καταδίκης του, μέχρι το θάνατό του) παρέχει περαιτέρω τη δυνατότητα σύγκρισής τους με τα γενετικά αποτυπώματα που ενδέχεται να προκύψουν από μελλοντικά εγκλήματα και ως εκ τούτου θα συμβάλλει καθοριστικά αφενός μεν στην εξιχνίαση των εγκλημάτων αυτών και στην απονομή της δικαιοσύνης, αφετέρου δε στη μείωση της εγκληματικότητας. Σημειώνεται τέλος ότι ανάλογες ρυθμίσεις ισχύουν και στις νομοθεσίες πολλών κρατών μελών της Ε.Ε. (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο κ.λπ.) σχετικά με τα κριτήρια προσθήκης, διατήρησης και αφαίρεσης γενετικών αποτυπωμάτων στο ειδικό αρχείο δεδομένων γενετικών τύπων που τηρούν, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εγκληματολογικών Ινστιτούτων (ENFSI, 2009). Αναφορικά με την προδήλως ανθρωπιστικού χαρακτήρα ρύθμιση με την παράγραφο 3 της μη επιβολής του επαχθέστερου μέτρου της προσωρινής κράτησης σε κατηγορουμένους που πάσχουν από βαριά νοσήματα, των οποίων το ποσοστό αναπηρίας είναι ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, σκοπείται η προστασία της αξιοπρέπειας των υποδίκων, δια της αποφυγής της επιδείνωσης της υγείας τους και αποτροπής κινδύνου ζωής. Η διαπίστωση της αναπηρίας των εν λόγω προσώπων γίνεται από αρμόδια υγειονομική επιτροπή, η οποία παρέχει εχέγγυα ασφαλούς και ακριβούς κρίσεως. Τέλος, η ρύθμιση της παραγράφου 4 έχει την έννοια ότι, επειδή για την επιβολή περιοριστικών όρων ή προσωρινής κράτησης στον κατηγορούμενο συναποφασίζον δικαστικό όργανο είναι και ο εισαγγελέας, υποχρεούται ο τελευταίος, πριν εκφράσει τη γνώμη του προς τον ανακριτή, να ακούσει τον κατηγορούμενο και το συνήγορό του.

Άρθρο 11

Με δεδομένα ότι: α) δικαίωμα ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως κατά των εκκλητών αποφάσεων των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων έχει κατά την ειδική διάταξη του άρθρου 505 παρ. 2 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μόνον ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μέσα σε προθεσμία ενός μηνός και β) η προθεσμία αυτή αρχίζει κατά την επικρατούσα στη νομολογία άποψη από τη δημοσίευση της εκκλητής απόφασης (βλ. ΑΠ 1080/2013), επιβάλλεται η έναρξη και αυτής της προθεσμίας να εναρμονισθεί με την προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της υπό τροποτοίηση τρίτης παραγράφου του άρθρου 473 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Συνακόλουθα αφού κατά τη γενική αυτή διάταξη η προθεσμία για την άσκηση της αναίρεσης αρχίζει από τότε που θα καταχωρισθεί η τελεσίδικη απόφαση στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τη γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου, για την ταυτότητα του νομικού λόγου και τη δυνατότητα

7

του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να εξετάζει αν συντρέχουν οι κατά νόμο λόγοι αναιρέσεως και να προλαμβάνει τη μηνιαία προθεσμία για άσκηση αναίρεσης από αυτόν κατά των εκκλητών αποφάσεων των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων, πρέπει και σ' αυτή την περίπτωση η ανωτέρω προθεσμία να αρχίζει από την καταχώριση της εκκλητής απόφασης του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου στο ανωτέρω ειδικό βιβλίο. Την καταχώριση αυτή θα μπορεί να ζητεί για τους παραπάνω λόγους ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου. Με την προτεινόμενη διάταξη επέρχεται η εναρμόνιση των ανωτέρω προθεσμιών και καθίσταται περισσότερο υλοποιήσιμο το δικαίωμα του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να ασκεί αναίρεση κατά των εκκλητών αποφάσεων των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων.

Άρθρο 12

Η εν λόγω ρύθμιση αποβλέπει στην αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης με την απόλυτη κρατουμένων με διάταξη του οικείου εισαγγελέα πλημμελειοδικών υπό τον όρο της ανάκλησης χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων των άρθρων 105 επ. του Ποινικού Κώδικα, εφόσον εκτίουν ποινή κάθειρξης που δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη και έχουν από αυτήν εκτίσει με οποιονδήποτε τρόπο το ένα δεύτερο. Από τη ρύθμιση αυτή εξαιρούνται όσοι έχουν καταδικαστεί για τα κακουργήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, λόγω της ιδιαίτερης θητικής τους απαξίας και βαρύτητας. Στους απολυόμενους με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών μπορεί να τεθούν και οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 4. Σε περίπτωση που ο απολυθείς καταδικαστεί εντός 5 ετών από την αποφυλάκισή του αμετάκλητα σε νέα εκ δόλου αξιόποινη πράξη, τότε αυτός εκτίει αθροιστικά και το υπόλοιπο της ποινής για την οποία είχε απολυθεί. Περαιτέρω με τις ως άνω διατάξεις ρυθμίζονται ζητήματα διαδικασίας της απόλυτης και εφαρμογής αυτών.

Άρθρο 13

Με το άρθρο αυτό επεκτείνεται η εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 4 του άρθρου 19 του ν. 4242/2014 και στους καταδίκους που πληρούν τις προβλεπόμενες σε αυτό προϋποθέσεις.

Άρθρο 14

Με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκολύνεται η προμήθεια των σχετικών συσκευών και συστημάτων, λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα αυτής.

Άρθρο 15

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επανακαθορίζονται τα καθήκοντα της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και ο εξοπλισμός των υπαλλήλων που στελεχώνουν αυτή, ενόψει της ίδρυσης της Υπηρεσίας Εξωτερικής Ασφάλειας Καταστήματος Κράτησης τύπου Γ', του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

Άρθρο 16

Με την παρούσα ρύθμιση προστίθενται στους Υπουργούς, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για την έκδοση της Κ.Υ.Α, με την οποία καθορίζονται οι τίτλοι επαγγελματικής κατάρτισης που απαιτούνται για την έκδοση

αδειών εργασίας σε ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ασφαλείας, και οι Υπουργοί Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο 17

Με την παρούσα ρύθμιση προβλέπεται η δυνατότητα κατάληψης των θέσεων των διευθυντών καταστημάτων κράτησης από συνταξιούχους δικαστές και εισαγγελείς από το βαθμό του Εφέτη – Αντιεισαγγελέα Εφετών και άνω, καθώς και συνταξιούχων αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Άρθρο 18

Με το παρόν άρθρο καθορίζεται το δικαστικό όργανο, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία μεταγωγής σε καταστήματα κράτησης Γ' τύπου των καταδίκων, που κατά το χρόνο δημοσίευσης του παρόντος νόμου, εκτίουν πτοινή για τα εγκλήματα α) των άρθρων 134, 135, 135^a, 138 και 187Α Ποινικού Κώδικα ή β) των άρθρων 299, 380 παράγραφος 2 και 385 παράγραφος 1 περίπτωση α' ΠΚ, εφόσον τα εγκλήματα της περίπτωσης αυτής τελούνται στο πλαίσιο του άρθρου 187 ΠΚ (εγκληματική οργάνωση).

Άρθρο 19

Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται η τύχη των αιτήσεων μεταγωγής που εκκρεμούν προς εξέταση στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Κεφάλαιο Β'

Τροποποίηση του π.δ. 18/1989

Άρθρο 20

Με το άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 4055/2012 θεσπίστηκε ρύθμιση σύμφωνα την οποία, προτού απορριφθούν κατά την εν συμβουλίω διαδικασία ένδικα βοηθήματα και μέσα ως προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα, θα πρέπει να καλείται ο υπογράφων δικηγόρος να προσκομίσει μέσα σε τακτή προθεσμία στοιχεία νομιμοποίησης και παράβολο, ώστε αυτά να απορρίπτονται μετά ταύτα. Η πράξη έδειξε ότι η διαδικασία αυτή, που επιβαρύνει χωρίς λόγο τους διαδίκους και το Δικαστήριο, είναι τελείως περιττή και πρέπει να καταργηθεί. Προτείνεται, επομένως, αντικατάσταση της παραγράφου 1 του άρθρου 34 Α, με κατάργηση της εισαχθείσης με τον ν. 4055/2012 διάταξης που μόλις περιγράφηκε, καθώς και με επαναδιατύπωση της ρύθμισης σχετικά με τη δυνατότητα παραπομπής των υποθέσεων που έχουν εισαχθεί αναρμοδίως στο Σ.Τ.Ε., στο αρμόδιο τακτικό διοικητικό δικαστήριο, με πράξη του Προέδρου του σχηματισμού. Επίσης, προτείνεται οι προδήλως αβάσιμες ή απαράδεκτες αιτήσεις δικαστικής προστασίας να είναι δυνατόν να απορρίπτονται και από μονομελή σύνθεση, με σκοπό την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης στις ακυρωτικές διαφορές.

Άρθρο 21

Για λόγους ταχύτερης απονομής της δικαιοσύνης προβλέπεται με την προτεινόμενη ρύθμιση η αποδοχή προδήλως βάσιμων ενδίκων μέσων και βιοθημάτων, να μπορεί να γίνεται και από μονομελή σύνθεση.

Άρθρο 22

Μετά την πρόσφατη επιβολή παραβόλου για την άσκηση ασφαλιστικών μέτρων επί δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3886/2010 (που κρίθηκε ότι δεν συνιστά δυσανάλογο περιορισμό του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, (βλ. Σ.τ.Ε. 738/2012 επί AM), θεωρείται σκόπιμο η υποχρέωση καταβολής παραβόλου, υπολογιζόμενου με παρόμοιο τρόπο, να επεκταθεί σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις για λόγους ενιαίας και ίσης αντιμετώπισης.

Άρθρο 23

Θεμελιώδης αρχή που διέπει τη διοικητική δράση είναι αυτή της νομιμότητας, συναγόμενη από σειρά επιμέρους συνταγματικών διατάξεων. Η εν λόγω αρχή δεν επιβάλλει μόνον την υπαγωγή της διοικητικής δραστηριότητας στο σύνολο των εκάστοτε ισχυόντων κανόνων και γενικών αρχών του δικαίου, αλλά και τον δικαστικό έλεγχο της τήρησής της. Όπως δε παγίως γίνεται δεκτό, προς αποκατάσταση της νομιμότητας που προσβλήθηκε με την έκδοση παράνομης διοικητικής πράξης επιβάλλεται η αναδρομή των αποτελεσμάτων της ακυρωτικής απόφασης στον χρόνο έκδοσης της διοικητικής πράξης που προσβλήθηκε με αίτηση ακυρώσεως ή προσφυγή.

Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, έχουν αναδειχθεί, και ευρίσκουν όλο και μεγαλύτερο πεδίο εφαρμογής, και άλλες αρχές, τόσο σε εθνικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο, στις οποίες αναγνωρίζεται, επίσης, συνταγματική ή, πάντως, υπερνομοθετική τυπική ισχύς. Τέτοιες είναι η αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης του πολίτη/διοικουμένου, η προστασία των διοικητικών καταστάσεων που έχουν καλόπιστα δημιουργηθεί, όπως και αυτή της ασφάλειας δικαίου (βλ. ενδεικτικώς Σ.τ.Ε. 2035/2011 Ολομ.). Και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναγνωρίζει ως αρχές που διατρέχουν την ΕΣΔΑ, μεταξύ άλλων, τόσο τη γενική αρχή της ασφάλειας του δικαίου (Baranowski κατά Πολωνίας, 28-3-2000), όσο και αυτή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης (Adamsons κατά Λεττονίας, 24-6-2008).

Εξ άλλου, η σύγχρονη διοικητική πραγματικότητα επιβάλλει ειδικά στον ακυρωτικό δικαστή να υπερβεί το παραδοσιακό δίπολο, απόρριψη της αίτησης ή αποδοχή και ακύρωση, έτσι ώστε η λειτουργία και ο θεσμικός ρόλος του να προσαρμοστούν στις ανάγκες της σύγχρονης, ταχύτατα εξελισσόμενης και μεταβαλλόμενης, πραγματικότητας, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να μην ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη, διαφυλάσσοντας, πάντως, σε κάθε περίπτωση τα έννομα συμφέροντα όσων προσφεύγουν ενώπιον του.

Οι προτεινόμενες διατάξεις αποτελούν προσπάθεια συγκερασμού και εξισορρόπησης των παραπάνω αρχών και αναγκών της σύγχρονης διοικητικής δράσης, έτσι ώστε η αρχή της νομιμότητας να αποκτήσει δυναμικότερο περιεχόμενο.

Με την πρώτη από τις διατάξεις αυτές, το ακυρωτικό δικαστήριο, αν κρίνει ότι η πλημμέλεια της προσβληθείσης ενώπιον του διοικητικής πράξης, κυρίως τυπικού χαρακτήρα, είναι δυνατόν να καλυφθεί εκ των υστέρων, μπορεί να ζητήσει από τη διοίκηση να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες με

σκοπό την άρση της. Αναγκαία βέβαια προϋπόθεση είναι η κρίση εκ μέρους του δικαστηρίου ότι η πλημμέλεια δεν είναι κρίσιμη για τη διαφύλαξη των εννόμων συμφερόντων του διοικουμένου. Είναι αυτονόητο ότι ο διάδικος μπορεί με υπόμνημά του να εκθέσει τις απόψεις του για το ζήτημα. Ας σημειωθεί ότι η διάταξη αυτή απηχεί εξελισσόμενη νομολογιακή τάση (βλ. Σ.τ.Ε. 1422/2013, 4357/2011). Με την επόμενη διάταξη δίνεται η δυνατότητα στον δικαστή, σε περίπτωση προσβολής διοικητικής πράξης, να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της ακύρωσης δεν θα ανατρέξουν στον χρόνο έκδοσής της, αν κρίνει ότι οι πραγματικές καταστάσεις που εν τω μεταξύ, κατά τον χρόνο εφαρμογής της, έχουν δημιουργηθεί, πρέπει να προστατευτούν. Τέλος, με την τελευταία διάταξη δίνεται η δυνατότητα να μην ακυρωθεί ατομική πράξη λόγω της κατά τον παρεμπίπτοντα έλεγχο κανονιστικής πράξης διαπίστωσης της παρανομίας της τελευταίας, αν η ακύρωσης της ατομικής αυτής πράξης μπορεί να κλονίσει την, ιδιαίτερα σημαντική για τους πολίτες, ασφάλεια δικαίου. Σε κάθε περίπτωση, την τελική λύση δίνει ο δικαστής μετά από εκτίμηση του συνόλου των δεδομένων κάθε υπόθεσης που άγεται ενώπιον του. Οι προτεινόμενες, δηλαδή, διατάξεις του παρέχουν απλώς μια ευχέρεια, μια δυνατότητα, και δεν υπαγορεύουν τη λήψη συγκεκριμένης απόφασης.

Η προτεινόμενη διάταξη, στο βαθμό που με αυτήν επιχειρείται η συνδυαστική λήψη υπ' όψιν των αρχών που μνημονεύτηκαν παραπάνω κατά τη δικαστική κρίση, προεκτείνει νομοθετικές και νομολογιακές λύσεις, που διατρέχουν το διοικητικό δίκαιο, όπως είναι οι σχετικές με την ανάκληση των παρανομών διοικητικών πράξεων, η οποία δεν είναι, ως γνωστόν, υποχρεωτική για τη διοίκηση μετά την πάροδο ευλόγου χρόνου, ακριβώς για να προστατευθούν οι καλόπιστοι διοικούμενοι, η νομολογία σχετικά με τους αλυσιτελείς λόγους ακυρώσεως (Σ.τ.Ε. 425/2010, 859/2004, 530/2003 Ολομ.), με τη μη αυτόματη ακύρωση διοικητικής πράξης σε περίπτωση κατά την οποία δεν τηρήθηκε η αρχή της προηγούμενης ακρόασης αν ο διοικούμενος δεν εκθέσει στο δικαστήριο τους ισχυρισμούς που θα προέβαλε ενώπιον της διοικήσεως (Σ.τ.Ε. 4447/2012 Ολομ.), καθώς και η σχετική με την μη απόρριψη του ενδίκου βιοθήματος σε περίπτωση μεταστροφής της νομολογίας, έτσι ώστε να αποφεύγεται ο αιφνιδιασμός των διαδίκων (Σ.τ.Ε. 606/2008 Ολομ.).

Σημειώνεται, επίσης, ότι στοιχεία των πρωθιμευμένων διατάξεων, που αποβλέπουν στην εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας δικαίου και εμπιστοσύνης του διοικουμένου προς το Κράτος, ανευρίσκονται τόσο στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το ΔΕΕ έχει την αρμοδιότητα να περιορίζει κατά χρόνο τα αποτελέσματα της ακυρότητας κανονισμού (άρθρο 264 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε., πρώην άρθρο 231), όσο και σε εθνικά δίκαια, όπως το πολύ κοντινό στο δικό μας γαλλικό (βλ. αναλυτικά Ε. Πρεβεδούρου, Ακυρωτικός έλεγχος διοικητικών πράξεων υπό το πρίσμα της ΕΣΔΑ, σε ΘΠΔΔ 2010, σελ. 858 επ.). Τέλος, επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας εν Ολομελείᾳ και εν Συμβουλίῳ, με το 20/2013 πρακτικό του, εξέφρασε θετική γνώμη για την επιχειρούμενη τροποποίηση.

Άρθρο 24

Με το σύστημα ρυθμίσεων προσωρινής προστασίας του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989, όπως ισχύει μετά τον ν. 3772/2009, εισάγεται ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίο, επί αιτήσεως ακυρώσεως, που συνοδεύεται από αίτηση αναστολής εκτελέσεως, αντίγραφα της αιτήσεως αναστολής, της αιτήσεως ακυρώσεως και της σχετικής πράξεως του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου κοινοποιούνται, με

επιμέλεια του αιτούντος, στον τρίτο, ο οποίος δικαιούται να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Περαιτέρω, στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 51, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι στερείται του δικαιώματος να ασκήσει ανακοπή εκείνος στον οποίο «με επιμέλεια του εισηγητή» κοινοποιήθηκε αντίγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως. Με την προτεινόμενη ρύθμιση απαλείφονται από την τελευταία διάταξη οι λέξεις «με επιμέλεια του εισηγητή» ώστε να αρθούν ερμηνευτικές αμφιβολίες και να είναι σαφές ότι στερείται του δικαιώματος ασκήσεως τριτανακοπής και εκείνος στον οποίο έχει κοινοποιηθεί η αίτηση ακυρώσεως με φροντίδα όχι μόνο του εισηγητή της υποθέσεως αλλά και του διαδίκου, στο πλαίσιο της διαδικασίας αναστολής.

Κεφάλαιο Γ'

Τροποποιήσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

Άρθρο 25

Με το άρθρο 83 του ν.4139/2013 (Α' 74), κατ' αναλογία προς τα ισχύοντα επί αγωγής του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (άρθρο 76) και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρο 222), θεσπίσθηκε το δικαίωμα άσκησης δεύτερης προσφυγής, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα θεραπείας περιπτώσεων απόρριψης της πρώτης προσφυγής για τυπικούς λόγους. Σκοπός του νομοθέτη ήταν, εκτός άλλων, να αποτρέπεται η ιδιαίτερα δυσμενής συνέπεια που προκαλείται από την απόρριψη αυτή και να διασφαλίζεται πληρέστερα το δικαίωμα δικαστικής προστασίας των διαδίκων. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, για λόγους ασφάλειας δικαίου, που συναρτώνται με την οριστικότητα των διοικητικών καταστάσεων, αλλά και αποφυγής επανόδου διαδίκων, στους οποίους δόθηκε η ευκαιρία συμπλήρωσης τυπικών παραλείψεων, αποκλείεται η άσκηση δεύτερης προσφυγής όταν η πρώτη έχει απορριφθεί ως εκπρόθεσμη, καθώς και όταν ο προσφεύγων είχε κληθεί από το δικαστήριο ή τον εισηγητή δικαστή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 28 παρ.3, 139^Α και 277 παρ.1, να καλύψει τις τυπικές παραλείψεις ή την έλλειψη παραβόλου που οδήγησαν στην απόρριψη του ασκηθέντος ενδίκου βοηθήματος ως απαράδεκτου.

Άρθρο 26

Η σχετική ρύθμιση επιχειρεί να απαλείψει προβλήματα στην ερμηνεία και εφαρμογή του εδαφίου, το οποίο αντικαθίσταται. Με τη ρύθμιση αυτή το εκκλητό της πρωτόδικης απόφασης προσδιορίζεται από το αμφισβητούμενο με την έφεση ποσό της διαφοράς, που άγεται ενώπιον του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου.

Άρθρο 27

Σκοπός της πρόσφατης τροποποίησης που εισήγαγε το άρθρο 27 του ν. 3900/2010 στη διατύπωση της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και της υποχρέωσης επίδοσης (επί ποινή απαραδέκτου) της προσφυγής επί φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών στην εκδούσα Αρχή, ήταν η διασφάλιση της έγκαιρης ενημέρωσης της αρμόδιας υπηρεσίας για την άσκηση της προσφυγής και η παροχή δυνατότητας στη Διοίκηση να αποστείλει εμπροθέσμως τον φάκελο. Με αυτό το σκεπτικό, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά την παράλειψη επίδοσης ή τη μη εμπροθέσμη επίδοση της προσφυγής, η Αρχή που εξέδωσε την

προσβαλλόμενη πράξη ή που παρά το Νόμο παρέλειψε την έκδοσή της εμφανίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου και παρίσταται κατά τη συζήτηση του ενδίκου βοηθήματος, ότι η Αρχή έλαβε γνώση αυτής και δη σε χρονικό σημείο κατάλληλη για την κατάλληλη προετοιμασία του φακέλου και των απόψεών της επί της διαφοράς. Ως εκ τούτου δεν παρίσταται πλέον καμία αιτιολογία διατήρησης της δικονομικής ακυρότητας και της κίρυξης ως απαράδεκτης της ένδικης προσφυγής, δεδομένου ότι δεν έχει περιορισθεί η πρόσβαση της Διοίκησης στη Δικαιοσύνη. Με την προτεινόμενη διάταξη επιχειρείται η κάλυψη του σχετικού νομοθετικού κενού κατά τον επιεικέστερο για τον προσφεύγοντα διοικούμενο τρόπο, σε συμφωνία με τη σχετική πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (βλ. μεταξύ άλλων την υπόθεση Κάντλετς κ.λπ. κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, 49478/1999).

Άρθρο 28

Με την προτεινόμενη διάταξη απλουστεύεται η προβλεπόμενη από τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, διαδικασία εν συμβουλίῳ.

Άρθρο 29

Με την προτεινόμενη διάταξη καλύπτεται υφιστάμενο νομοθετικό κενό και αίρονται σχετικές αμφισβητήσεις.

Άρθρο 30

Με την προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζεται η υλική και τοπική αρμοδιότητα για την εκδίκαση διαφορών που αναφύονται κατά την αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρα 31 – 32

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις αφενός συμπληρώνονται οι περί χορήγησης απαλλαγής από το δικαστικό ένσημο διατάξεις του άρθρου 276 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και αφετέρου θεσπίζεται η παροχή νομικής συμπαράστασης στον άπορο διάδικο με τη δυνατότητα του αρμοδίου δικαστικού οργάνου να διορίζει ως συμπαραστάτη δικηγόρο, συμβολαιογράφο και δικαστικό επιμελητή.

Κεφάλαιο Δ'

Διατάξεις Ελεγκτικού Συνεδρίου

Άρθρο 33

Με τη διάταξη αυτή προτείνεται η ψήφιση δύο πινάκων (ενός κατ' άρθρον και ενός χρονολογικού) ως παραρτημάτων του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι οποίοι εκ παραδρομής δεν ψηφίστηκαν από την Ολομέλεια της Βουλής κατά την ψήφιση του εν λόγω Κώδικα (ήδη ν. 4129/2013).

Άρθρο 34

Με τη διάταξη του άρθρου αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε το άρθρο 1 παρ. 1 περ. κοτ' του ν. 4129/2013 καθ' όσον εκ παραδρομής δεν είχαν συμπεριληφθεί σε αυτό και οι υποθέσεις που

ανακύπτουν από τον έλεγχο περιουσιακής κατάστασης των αναφερόμενων στα άρθρα 2 παρ. 19 και 20 , 3 παρ. 13 και 4 παρ. 13 του ν. 2343/1995 (Α' 211) πρόσωπων και οι οποίες άγονται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας σε αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 2429/1996 και ήδη άρθρου 12 του ν. 3213/2003, που προστέθηκε με το άρθρο 10 του ν. 3849/2010 μετά την κατάργηση της όμοιας διάταξης του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 (βλ. άρθρο 1 παρ. 5 ν. 3849/2010).

Άρθρο 35

Η συγκρότηση Ολομέλειας στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι αναγκαία για τη συλλογική αντιμετώπιση των ζητημάτων της διοίκησής της, δοθέντος ότι, υπό το παρόν καθεστώς δεν υφίσταται ρητό νομικό πλαίσιο, με αποτέλεσμα ο Γενικός Επίτροπος Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου να βαρύνεται ατομικώς με την ανάληψη ευθύνης για κάθε εσωτερική του θεσμού υπόθεση. Σημειώνεται ότι αιτύπως και κατ' έθιμο ο Γενικός Επίτροπος Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαβουλεύεται πάντοτε με τα μέλη της Γενικής Επιτροπείας καθώς και με τους Παρέδρους που υπηρετούν σε αυτή, για όλα τα τρέχοντα ζητήματα που αφορούν στη διοίκησή της (πρβλ. άρθρο 14 Α του ν. 1756/1988).

Κεφάλαιο Ε'

Θέματα Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Καταστάσεως Δικαστικών Λειτουργών

Άρθρο 36

Για την επιτάχυνση των ποινικών δικών στα Εφετεία Πειραιώς και Θεσσαλονίκης με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται ο ορισμός από την Ολομέλεια των δικαστηρίων αυτών των δικαστών που θα προεδρεύουν στα εν λόγω δικαστήρια και μεταξύ των οποίων θα γίνεται η κλήρωση.

Άρθρο 37

Με τις σχετικές διατάξεις διατυπώνονται ορθότερα οι διατάξεις για τις προαγωγές ανώτατων δικαστικών λειτουργών του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Κεφάλαιο ΣΤ'

Λοιπές Διατάξεις

Άρθρο 38

Η άσκηση του λειτουργήματος του βουλευτή συνδέεται με την παροχή ορισμένων προνομίων και ατελειών. Η τέλεση όμως από το βουλευτή των αναφερόμενων στην προτεινόμενη διάταξη απιμωτικών αξιόποινων πράξεων αναιρεί τη δικαιολογητική βάση των ανωτέρω παροχών και ως εκ τούτου, η αμετάκλητη παραπομπή του για οποιαδήποτε από τις ως άνω πράξεις δικαιολογεί την αναστολή χορήγησης των ατελειών και προνομίων αυτών, η δε αμετάκλητη καταδίκη του για τα ίδια εγκλήματα δικαιολογεί την οριστική αποστέρηση αυτών. Η τέλεση των ίδιων αξιόποινων πράξεων συνιστά κώλυμα διορισμού και άλλου άμεσου οργάνου της πολιτείας και ειδικότερα δικαστικού λειτουργού (βλ. άρθρο 37 ν.1756/1988).

Άρθρα 39-40

Η κατάργηση των συγκεκριμένων μεταβατικών εδρών κρίνεται επιβεβλημένη λόγω της μικρής χιλιομετρικής απόστασης των αντίστοιχων πόλεων από την κύρια έδρα του οικείου διοικητικού πρωτοδικείου (π.χ. το Άργος από το Ναύπλιο απέχει 12 χιλιόμετρα και η Έδεσσα από τη Βέροια 20 χιλιόμετρα), σε συνδυασμό με τη σημαντική βελτίωση του οδικού δικτύου τα τελευταία έτη. Επιπλέον, την τελευταία τριετία διαπιστώνεται σημαντική μείωση των εισαγόμενων υποθέσεων που αφορούν τις μεταβατικές έδρες, ενώ η εναλλαγή των μεταβατικών εδρών δυσχεραίνει τον ορθολογικό προσδιορισμό των υποθέσεων και την εκδίκασή τους σε σύντομο χρόνο, δεδομένου και του μικρού αριθμού των κατ' έτος συνεδριάσεων των διοικητικών δικαστηρίων στις μεταβατικές έδρες και της απορρέουσας απ' αυτό δυσκολίας στη διαχείριση του ζητήματος των αναβολών. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι είναι ιδιαιτέρως προβληματική η μεταφορά του μεγάλου όγκου των δικογραφιών, πινακίων κλπ., αφού τα δικαστήρια -πλην ελαχίστων εξαιρέσεων- δεν διαθέτουν μεταφορικά μέσα για την ασφαλή μεταφορά τους.

Άρθρο 41

Με την προτεινόμενη διάταξη επιχειρείται να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο δικηγόρων οι οποίοι, κατ' αποκλεισμό άλλων συναδέλφων τους, αναλαμβάνουν πολλές υποθέσεις στο πλαίσιο της νομικής βοήθειας και, ως εκ τούτου, δικαιούνται υψηλών αμοιβών. Προβλέπεται ότι η αμοιβή των δικηγόρων που αναλαμβάνουν τέτοιες υποθέσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 15.000 ετησίως και επομένως, οι κατά τόπους Δικηγορικοί Σύλλογοι υποχρεούνται να μην περιλαμβάνουν τα ονόματα των δικηγόρων αυτών στους καταλόγους που αποστέλλουν.

Άρθρο 42

Η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών χρηματοδοτείται σχεδόν αποκλειστικά από ευρωπαϊκά προγράμματα, η υλοποίηση των οποίων απαιτεί εξειδικευμένο που να γνωρίζει τις διαδικασίες των εν λόγω προγραμμάτων. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο για την ομαλή λειτουργία της Σχολής να ενισχυθεί το προσωπικό της με υπαλλήλους που να προέρχονται από τον Κλάδο ΠΕ Οικονομολόγων και να είναι εξειδικευμένοι στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την προτεινόμενη διάταξη συνιστώνται τρεις θέσεις ΠΕ Οικονομολόγων και προβλέπεται η δυνατότητα κάλυψή τους με απόσπαση προσωπικού από την Μονάδα Διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης Α.Ε. (ΜΟΔ ΑΕ) κατά προτεραιότητα, καθώς και από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Άρθρο 43

Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται εξουσιοδότηση προς έκδοση προεδρικού διατάγματος με σκοπό την αναθεώρηση του καθεστώτος χρήσεων των καταστημάτων του κτιριακού συγκροτήματος

του Αρσακείου Μεγάρου, όπου στεγάζεται το Συμβούλιο της Επικρατείας, της στοάς «Ορφέας» και της στοάς του Βιβλίου, προκειμένου οι υφιστάμενες χρήσεις να προσαρμοσθούν στα νεότερα δεδομένα της οικονομικής ζωής του κέντρου των Αθηνών.

Άρθρο 44

Με την παρούσα διάταξη θεραπεύονται νομοτεχνικά, τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις του άρθρου 17Α του ν. 2523/1997 (Α'179), που προστέθηκε με την παρ.1. του άρθρου 2 του ν. 3943/2011 (Α'31) και συμπληρώθηκε με την παρ.1.a. του άρθρου 8 του ν. 4205/2013 (Α'242), οι οποίες κρίνονται αναγκαίες και απολύτως απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργία του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος. Πιο συγκεκριμένα: Με τις προτεινόμενες διατάξεις της πρώτης έως τέταρτης παραγράφου του άρθρου αυτού, το Γραφείο του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος που έχει συσταθεί και λειτουργεί στο Υπουργείο Οικονομικών αποτελεί την οργανική μονάδα που αναλαμβάνει την επιστημονική υποστήριξη του έργου του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος. Εξάλλου για την υποβοήθηση του εισαγγελικού έργου, το επιστημονικό προσωπικό του Γραφείου ασκεί σύμφωνα με την παρ.1.γ. του άρθρου 8 του ν.4205/2013 (Α' 242) καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου. Οι παρούσες διατάξεις θεραπεύουν τις δυσλειτουργίες που δημιουργεί το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο το Γραφείο του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος αποτελεί αποκλειστικά και μόνο τη διοικητική υποστηρικτική δομή του, κρίνονται δε επιβεβλημένες εξαιτίας του σύνθετου χαρακτήρα των οικονομικών εγκλημάτων, η αντιμετώπιση των οποίων απαιτεί επιστημονική προσέγγιση. Περαιτέρω αντιμετωπίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στο προσωπικό του Γραφείου για την άρση των έως σήμερα δυσλειτουργιών. Με τις προτεινόμενες διατάξεις συστήνεται αυτοτελές Τμήμα Γραμματείας, το οποίο στελεχώνεται αποκλειστικά από δικαστικούς υπαλλήλους, καθώς οι δικαστικοί υπάλληλοι είναι επιφορτισμένοι σύμφωνα με το Σύνταγμα και τις κείμενες διατάξεις με την γραμματειακή υποστήριξη των δικαστηρίων, εισαγγελών, εισαγγελικών λειτουργών κλπ, αλλά και την πραγμάτωση του διοικητικού έργου που τους έχει ανατεθεί. Περαιτέρω ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στο προσωπικό της Γραμματείας.

Άρθρο 45

Λόγοι επιείκειας δικαιολογούν την ευνοϊκή μεταχείριση των υπαλλήλων καταστημάτων κράτησης, οι οποίοι υπήρξαν θύματα εγκλημάτων βίας από πρόθεση (άρθρο 3 παράγραφος 4 του ν. 3811/2009), τα οποία τους προκάλεσαν αναπτηρία ή βαριά παραμόρφωση και τελέστηκαν στην ημεδαπή από 1/1/2010 και εφεξής. Με σκοπό την αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων υγείας των υπαλλήλων αυτών και δεδομένου του αυξημένου κόστους που αυτό συνεπάγεται, προτείνεται η χορήγηση σ' αυτούς αναρρωτικής άδειας με αποδοχές, χωρίς διακοπή. Η εν λόγω αναρρωτική άδεια θα διατηρείται σε ισχύ έως ότου η αρμόδια υγειονομική επιτροπή αποφανθεί για την ικανότητα επανόδου των ανωτέρω υπαλλήλων στην εργασία τους.

Άρθρο 46

1. Με τη ρύθμιση της παραγράφου 1 συμπεριλαμβάνεται στη διάταξη του άρθρου 45 του ν. 4139/2013, με την οποία προβλέπεται η εισαγωγή στον προϋπολογισμό του Κράτους των εσόδων που προέρχονται από επιβαλλόμενες χρηματικές ποινές ή από τη μετατροπή ποινών, για παραβάσεις του κεφαλαίου Δ' του παρόντος Κώδικα, καθώς και από δημεύσεις, και το Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο δεν είχε συμπεριληφθεί αρχικώς, παρά το γεγονός ότι έχει αρμοδιότητα στη δίωξη και καταστολή της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών. Πράγματι, τόσο η Γενική Δ/νση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (άρθρο 3 § 2 του ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας») όσο και το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (άρθρο 30 §2δ του ν. 3296/2004) έχουν αρμοδιότητα για τη δίωξη της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και συνεπώς το Υπουργείο Οικονομικών πρέπει να συμπεριληφθεί στην ως άνω διάταξη. Τέλος, με τη ρύθμιση της παραγράφου 2 συμπεριλαμβάνεται στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 46 του ν. 4139/2013 και το Υπουργείο Οικονομικών, προκειμένου τα αναλογούντα στα οικεία Υπουργεία έσοδα του άρθρου 45 να διατίθενται αποκλειστικά στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την δίωξη των εγκλημάτων σχετικά με την περί ναρκωτικών νομοθεσία, για την προμήθεια τεχνικών μέσων, την εκπαίδευση του προσωπικού τους και την χρηματοδότηση της επιχειρησιακής τους δράσης. Και τούτο γιατί τόσο η Γενική Δ/νση Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (άρθρο 3 § 2 του ν. 2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας») όσο και το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (άρθρο 30 §2δ του ν. 3296/2004) περιλαμβάνονται στις αρμόδιες για τη δίωξη των εγκλημάτων αυτών Υπηρεσίες, με συνέπεια να πρέπει να επωφεληθεί των σχετικών εσόδων και το Υπουργείο Οικονομικών, ώστε να ανεύρει πόρους τόσο για την προμήθεια τεχνικών μέσων και τη χρηματοδότηση της επιχειρησιακής δράσης των παραπάνω Υπηρεσιών του όσο και για την εκπαίδευση του προσωπικού του.

Αθήνα, 6 Ιουνίου 2014

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

I. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

K. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ   P. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

K. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ
Σ.Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
I. ΒΡΟΥΖΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

M. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΩΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

X. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

I. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

N. Γ. ΖΕΜΕΛΙΑΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝ ΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

N. ΚΑΚΑΡΑΓΙΟΥ

ΝΑΥΤΛΙΑΣ ΚΡΙΑΓΑΙΟΥ
M. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ